МОЗ України
НМАПО імені П. Л. Шупика

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор НМАПО імені П. Л. Шупика
академік НАМН України
професор _____ Ю. В. Вороненко
13.05.2019

ІНСТРУКЦІЯ
з охорони праці для водія автотранспортних засобів

13.05.2019 № 01

м. Київ

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Дана Інструкція з охорони праці призначена для водія автотранспортних засобів НМАПО імені П. Л. Шупика.

До управління автотранспортним засобом допускаються особи не молодше 18 років, призначені наказом по академії, які мають посвідчення на право управління відповідним типом автотранспортного засобу і пройшли:

1.1.1. Професійну підготовку;

1.1.2. Медичний огляд (при ухиленні працівника від проходження медичних оглядів працівник до виконання трудових обов'язків не допускається);

1.1.3. За даною інструкцією водії автотранспортних засобів інструктується перед початком роботи (первинний інструктаж), а потім через кожні 3 місяці (повторний інструктаж). Результати інструктажу заносяться в «Журнал реєстрації інструктажів з питань охорони праці на робочому місці»; в журналі після проходження інструктажу повинен бути підпис особи, яка інструктує та інструктованого, а також відмітка у стовпчику 12 про допуск до роботи.

1.1.6. Навчання і інструктаж з правил безпеки дорожнього руху.

Виконання робіт, не пов'язаних з обов'язками водія, допускається після проведення цільового інструктажу.

1.2. Водій зобов'язаний:

1.2.1. Дотримуватися норм, правил і інструкцій з охорони праці і пожежної безпеки, правил дорожнього руху, правил внутрішнього трудового розпорядку.

1.2.2. Правильно застосовувати колективні і індивідуальні засоби захисту, дбайливо відноситися до виданих в користування спецодягу, спецвзуттю і іншим засобам індивідуального захисту.

1.2.3. Негайно повідомляти своєму безпосередньому керівнику про нещасний випадок, що відбувся на виробництві, про ознаки професійного захворювання, а також про ситуацію, яка створює загрозу життю і здоров'ю людей.

1.2.4. Уміти поводитися з пожежним інвентарем і правильно використовувати його у разі виникнення пожежі.

1.2.5. Виконувати тільки доручену роботу.

1.3. Забороняється вживати спиртні напої, а також приступати до роботи в стані алкогольного або наркотичного сп'яніння.

1.4. Небезпечними і шкідливими виробничими факторами при виконанні робіт є:

1.4.1. Наїзди проїжджаючих транспортних засобів;

1.4.2. Наїзди при самовільному русі транспортних засобів;

1.4.3. Порушення правил дорожнього руху пішоходами, що приводять до аварійних ситуацій;

1.4.5. Термічні фактори (пожежі, вибухи при подачі палива в карбюратор двигуна самопливом, перевірці наявності палива в баку з використанням відкритого полум'я, витікання газу із газобалонної установки; опіки парою, водою із карбюратора);

1.4.6. Злочинні дії пасажирів та інших осіб;

1.4.7. Нервово - емоційне напруження при управлінні автомобілем;

1.4.8. Монотонність праці при управлінні автомобілем;

1.4.9. Шум, вібрація;

1.4.10. Підвищене фізичне навантаження;

1.4.11. Підвищена температура та швидкість руху повітря в теплий період року;

1.4.12. Підвищена загазованість повітря робочої зони (зміст двоокису вуглеводу, окислу вуглеводу, оксидів азоту, пари бензину тощо).

Першочергове значення серед шкідливих виробничих факторів належить нервово-емоційному напруженню. Величина напруження пов'язана з кількістю і характером інформації, що надходить, відповідальністю за життя учасників руху і збереженням їх здоров'я, за збереження матеріальних цінностей, а також залежить від індивідуальних особливостей водія.

Інформаційний потік, що надходить до водія автомобіля, за певних умов може викликати стан монотонності та засинання під час руху. Це спостерігається під час поїздок у транспортному потоці, що рухається з рівномірною швидкістю, і посилюється за умов одноманітності шляху, низької інтенсивності руху.

Нервово - емоційне напруження залежить також від конкретних ситуацій в реальних дорожніх умовах: різке гальмування, обгін та ускладнений проїзд нерегульованого та регульованого перехрестя, вхід в транспортний потік і вихід з нього тощо.

1.5. При захворюванні або травмуванні як на роботі, так і поза нею необхідно повідомити про це керівника та звернутися в лікувальний заклад.

1.6. При нещасному випадку потрібно надати допомогу потерпілому викликати працівника медичної служби. Зберегти до розслідування обстановку на робочому місці такою, якою вона була в момент випадку, якщо це не загрожує життю і здоров'ю присутніх і не призведе до аварії.

1.7. При виявленні несправності устаткування, пристроїв, інструмента повідомити про це керівника. Користуватися і застосовувати в роботі несправні пристрої та інструменти забороняється.

1.8. Для дотримання правил особистої гігієни водій повинен мати в автомобілі миючі засоби (поверхово-активні, придатні до вживання на шкірних покривах.), щітку для миття рук, рушник, ганчір'я для витирання рук від паливно-мастильних матеріалів. Водії, що мають контакт (забруднення рук) з різними маслами, лакофарбовими матеріалами і т.п. (перевезення вказаних речовин, виконання ремонтних робіт), повинні забезпечуватися захисними мазями, пастами.

1.9. Приймати їжу слід в обладнаних приміщеннях (столовій, буфеті, кімнаті прийому їжі).

1.10. Водій автомобіля повинен пройти медичний огляд.

2. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ РОБОТИ

2.1. При підготовці автомобіля до виїзду водій зобов'язаний перевірити:

2.1.1. Наявність посвідчення з талоном на право водіння автомобіля;

2.1.2. Технічний стан автомобіля, справність гальмової системи, рульового управління, приладів освітлення і сигналізації, склоочисників, установку дзеркал, чистоту і видимість номерних знаків, а також відсутність підтікання палива, масла, води;

2.1.3. Тиск повітря в шинах;

2.1.4. Наявність інструмента та інвентарю;

2.1.5. Заправку автомобіля паливом, маслом, водою, гальмовою рідиною, антифризом і рівень електроліту в акумуляторній батареї;

2.1.6. Наявність запасного колеса, буксирного троса, аптечки першої допомоги, домкрата, вогнегасника.

2.2. Заправку автомобіля паливом проводити при непрацюючому двигуні. Заправлення автомобілів етилованим бензином потрібно проводити з бензоколонки зі шлангом, забезпеченим роздавальним пістолетом.

Забороняється заправляти автомобілі етилованим бензином за допомогою відер, лійок тощо, а також відпускати етилований бензин в тару (каністри). Заправник і водій повинні знаходитися при заправленні з навітряного боку автомобіля.

2.3. Перед заправкою системи охолодження двигуна антифризом необхідно:

2.3.1. Перевірити, чи немає в системі охолодження (в з'єднувальних шлангах, радіаторі, сальниках водяного насоса) течі, а при наявності - необхідно її ліквідувати;

2.3.2. Промити систему охолодження чистою гарячою водою.

2.4. Виїзд автомобіля на маршрут слідування з несправностями, що загрожують безпеці руху, забороняється.

2.5. Перед запуском двигуна необхідно переконатися, що автомобіль загальмований стоянковим гальмом, а важіль перемикання передач поставлений у нейтральне положення.

2.6. Перед запуском двигуна автомобіля, який підключений до системи підігрівання, необхідно відключити і від'єднати елементи підігрівання.

2.7. Забороняється здійснювати запуск двигуна шляхом буксирування автомобіля та перемикання ланцюга живлення стартера.

2.8. Перевіряти технічний стан автомобіля і його агрегатів перед виїздом з території академії і після повернення на територію академії слід при загальмованих колесах. Виняток з цього правила складає випадок випробовування гальм.

2.9. Для огляду автомобіля в темний час доби потрібно користуватися переносним електричним світильником напругою не вище 12 В із запобіжною сіткою або електричним ліхтарем з автономним живленням.

2.10. При перевірці технічного стану автомобіля необхідно перевіряти також номенклатуру і справність інструментів і пристосування, що видаються водієві.

2.11. Перед початком роботи водій зобов'язаний перевірити, щоб:

2.11.1. Бокове скло плавно пересувалося від руки або склопідйомними механізмами;

2.11.2. На сидінні та спинці сидіння не було провалів, рваних місць, виступаючих пружин та гострих кутів; сидіння і спинка повинні мати справне регулювання, що забезпечує зручну посадку водія;

2.11.3. Замки всіх дверей були справними, що виключає можливість їх самовільного відкривання під час руху;

2.11.4. Опалювальні пристрої салону в холодний час були справними;

2.11.5. Підлога салону автомобіля була заслана килимком, який не має отворів та інших пошкоджень.

2.12. Водій зобов'язаний перевірити, щоб автомобіль був забезпечений упорними колодками (не менше двох штук) для підкладення під колеса, широкою підкладкою під п'яту домкрата, а також медичною аптечкою, знаком аварійної зупинки або миготливим червоним ліхтарем та вогнегасником.

2.13. Водій не має права виїжджати на автомобілі, якщо його технічний стан не відповідає Правилам дорожнього руху, Правилам технічної експлуатації рухомого складу автомобільного транспорту і Правилам охорони праці на автомобільному транспорті.

2.14. Водій може виїжджати на маршрут слідування тільки після проходження медичного огляду і відповідної відмітки в подорожньому листі.

2.15. Перед відправленням в рейс тривалістю більше доби водій повинен бути ознайомлений з режимом праці та відпочинку, мати записаний в подорожньому листі маршрут слідування з вказівкою місць тимчасового і тривалого відпочинку.

3. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС ВИКОНАННЯ РОБОТИ

3.1. Виконувати вимоги правил руху і вказівки регулювальників руху відповідно до Правил дорожнього руху.

3.2. Вибирати швидкість руху з урахуванням дорожніх умов, видимості і оглядовості, інтенсивності і характеру руху на дорогах, особливостей стану автомобіля і вантажу, що перевозиться, або пасажирів.

3.3. Перед подачею автомобіля назад водій повинен переконатися, що його ніхто не об'їжджає і поблизу немає людей або якихось перешкод.

3.4. Забороняється управляти автомобілем при відкритих дверях.

3.5. Особи, які знаходяться в автомобілі, зобов'язані виконувати вимоги водія з питань безпеки.

3.6. При зупинці (стоянці) автомобіля водій, залишаючи транспортний засіб, повинен вжити заходи проти самовільного його руху; зупинити двигун, встановити важіль перемикання передач в нейтральне положення, загальмувати автомобіль стоянковим гальмом. Якщо автомобіль стоїть навіть на незначному уклоні, необхідно додатково підставити під колеса упорні колодки.

На спусках та підйомах, де спосіб постановки не регламентується засобами регулювання руху, транспортні засоби необхідно ставити під кутом до краю проїжджої частини так, щоб виключити можливість їх самовільного руху.

3.7. Виходячи з салону автомобіля, водій повинен переконатися у стані поверхні (наявність вибоїн, слизькості, сторонніх предметів тощо), а при виході на проїжджу частину дороги - ще і у відсутності руху як у попутному, так і зустрічному напрямках.

3.8. При буксируванні транспортного засобу потрібно забезпечити постійне спостереження за транспортним засобом, що буксирується, при цьому в кабіні автомобіля, що буксирується, повинен знаходитися водій. Довжина зв'язуючої ланки жорсткого зчеплення не повинна перевищувати 4 м, а гнучкої 6 м; при цьому зв'язуючи ланка гнучкого зчеплення через кожний метр повинна бути позначена сигнальними щитками або прапорцями розміром не менше 200 х 200 мм.

3.9. Включити при буксируванні в світлий час доби незалежно від умов видимості на транспортному засобі, що буксирує, ближнє світло фар, а на тому, що буксирується, - габаритні вогні; при поганій видимості на транспортному засобі, що буксирується включити задні габаритні вогні, а при буксируванні на гнучкому зчепленні - і передні габаритні вогні.

4. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ ПІСЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ РОБОТИ

4.1. Після повернення з маршруту слідування очистити транспортний засіб від бруду і поставити на місце, відведене для стоянки.

4.2. У зимовий час при зберіганні в неопалювальному гаражі злити воду з радіатора і двигуна.

4.3. Залишатися на нічліг в закритому транспортному засобі забороняється.

4.4. При зупинці транспортного засобу водій, покидаючи кабіну, повинен вжити всі заходи проти самовільного руху - вимкнути запалювання або

перекрити подачу палива, встановити важіль перемикання передач в нейтральне положення, загальмувати стоянковим гальмом. Якщо транспортний засіб стоїть навіть на незначному схилі, необхідно додатково поставити під колеса упорні колодки.

4.5. При зупинці і стоянці на неосвітлених дільницях дороги в темний час доби або в інших умовах недостатньої видимості на транспортному засобі повинні бути включені габаритні або стоянкові вогні.

4.6. Ширина проїзду між автомобілями в приміщеннях для стоянки повинна бути достатньою для вільного в'їзду транспортного засобу на своє місце (за один маневр), а відстань від межі проїзду до транспортного засобу - не менше 0,5 м.

5. ВИМОГИ БЕЗПЕКИ В АВАРІЙНИХ СИТУАЦІЯХ

5.1. При дорожньо-транспортному випадку водії, причетні до нього, зобов'язані:

5.1.1. Без гаяння часу зупинитися і не торкати з місця транспортний засіб, а також інші предмети, що стосуються випадку.

5.1.2. У разі необхідності викликати медичну допомогу, а якщо це неможливо, відправити потерпілих на попутному транспорті в найближчу лікувальну установу.

5.1.3. Повідомити про те, що трапилось в патрульну поліцію, записати прізвища очевидців і чекати прибуття працівників автомобільної інспекції.

5.2. При виникненні пожежі під час руху необхідно зупинити автомобіль, вжити заходів до гасіння пожежі засобами пожежогасіння.

5.3. При виникненні пожежі повідомити в пожежну охорону, керівнику робіт і приступити до гасіння пожежі.

При загорянні одягу необхідно передусім згасити полум'я підручним матеріалом. При цьому неможна накривати потерпілого з головою, щоб уникнути опік дихальних шляхів і отруєння токсичними продуктами горіння.

5.4. При вимушеній зупинці транспортного засобу на узбіччі або на краю проїжджої частини дороги для проведення ремонту водій зобов'язаний включити аварійну світлову сигналізацію, одягнути сигнальний жилет і встановити знак аварійної зупинки або миготливий червоний ліхтар на відстані не ближче 20 м до транспортного засобу в населених пунктах та 40 м - за їх межами.

5.5. Перед підйомом частини транспортного засобу домкратом необхідно встановити автомобіль на горизонтальному неслизькому майданчику за межами проїжджої частини дороги, зупинити двигун, загальмувати транспортний засіб стоянковим гальмом, вивести людей із салону, закрити двері, встановити під колеса, що не підіймаються, упорні колодки.

При підйомі частини транспортного засобу на ґрунтовій поверхні необхідно вирівняти місце установки домкрата, покласти під домкрат міцну дерев'яну підставку площею не менше 0,1 $м^2$ або дошку.

Забороняється встановлювати домкрат на випадкові предмети.

5.6. При накачуванні або підкачуванні знятих з транспортного засобу шин в дорожніх умовах необхідно у вікна диска колеса встановити запобіжну вилку відповідної довжини і міцності або покласти колесо замковим кільцем униз.

5.7. При появі під час руху запаху бензину водій повинен негайно зупинити транспортний засіб, виявити причину появи запаху та усунути її.

5.8. На транспортному засобі, працюючому на газовому паливі, при будь-якій несправності редукторів високого і низького тиску, електромагнітного запірного клапана необхідно закрити витратні та магістральний вентилі, а несправні вузли зняти з транспортного засобу та направити на перевірку в спеціальну майстерню.

УЗГОДЖЕНО:

Проректор з адміністративно-господарської роботи — Ю. О. Сохань

Голова профкому — В. І. Бугро

Начальник юридичного відділу — Т. І. Вознюк

Провідний інженер з охорони праці — В. М. Головко